

Høringsnotat

Høring av forslag til ny vaskemiddelforordning

Miljødirektoratet sender EU-kommisjonens forslag til ny forordning om vaske- og rengjøringsmidler som endrer forordning (EU) 2019/1020 og opphever forordning (EF) nr. 684/2004 (vaskemiddelforordningen), på høring. Regelverket er gjennomført i produktforskriften § 2-14 og en ny forordning vil bli gjennomført samme sted.

Vi ber om kommentarer til forslaget innen 10.10.2023.

Hovedinnholdet i forordningen

Vaskemiddelforordningen ble opprettet for å sikre både et velfungerende indre marked for kjemikalier og et høyt beskyttelsesnivå for mennesker og miljø. Siden forordningen kom i 2004 har det vært stor utvikling i kjemikalier regelverkene og på markedet. EU-kommisjonen evaluerte derfor vaskemiddelforordningen og identifiserte flere svakheter med forordningen i 2019.

Evalueringen trakk fram at vaskemiddelforordningen ikke tar høyde for ny utvikling på markedet, som mikrobielle vaske- og rengjøringsmidler og økt interesse for refillsalg. Videre ble det avdekket behov for å forenkle etiketter på vaske- og rengjøringsmidler og å rydde opp i overlappende informasjonskrav med annet regelverk (bl.a. forordning for klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)). Disse funnene viste at dagens forordning ikke gir tilstrekkelig beskyttelse for mennesker og miljø, og at den hemmer det indre markedet.

På bakgrunn av evalueringen og for å følge opp [EUs kjemikaliestrategi](#) ble [forslag til revidert vaskemiddelforordning](#) lagt fram av EU-kommisjonen 28. april 2023. I forslaget følger de opp punktene fra evalueringen ved å foreslå følgende endringer:

- Utvide definisjonen av vaskemidler til å omfatte produkter som er tilsatt mikroorganismer. Disse må følge krav til sikkerhet og merking beskrevet i vedlegg II av forordningen.
- Innføre regler for salg via refillstasjoner og sikre tilstrekkelig informasjon for forbrukere.
- Forenkle markedsregler ved å fjerne flere krav som har blitt overflødige.
- Innføre frivillig digital merking, hvor obligatorisk informasjon kan flyttes til en digital etikett i kombinasjon med en fysisk etikett for ferdigpakkede produkter. For refill-salg foreslås det at all merkeinformasjon, bortsett fra doseringsanvisning for tekstilvaskemidler, flyttes til digital etikett.
- Forenkle etiketter på produkter for å redusere administrative kostnader for industrien, og gjøre etikettene mer forståelige og oversiktlige for forbrukere.
- Innføre plikt til å bruke digitale produktpass på produktene som skal vise at produktene samsvarer regelverket.
- Mer detaljerte regler for markedstilsyn for å sikre bedre etterlevelse av regelverket.

Det er foreslått å gjøre forordningen gjeldende i EU to og et halvt år etter ikrafttredelse i EU for å sikre nødvendig tid for implementering av produktpass og produsenters tilpasning til nytt regelverk. Det er også foreslått overgangsregler for vaske- og rengjøringsmidler som allerede er produsert i henhold til dagens regelverk.

Bakgrunn

Europaparlamentet og Rådet vedtok vaskemiddelforordningen (EF) nr. 648/2004 den 31. mars 2004. Forslaget til revidert vaskemiddelforordning som skal på høring nå, ble lagt frem av EU-kommisjonen 28. april 2023. Endringsforslaget er et resultat av kommisjonens evaluering av dagens forordning og for å følge opp EUs kjemikaliestrategi. Forslaget behandles nå av Europaparlamentet og Rådet, og må vedtas før det trer i kraft i EU.

Dagens forordning skal sikre fri flyt av vaske- og rengjøringsmidler i det indre markedet, og sikre høy grad av beskyttelse for helse og miljø. Den stiller krav til alle typer vaske- og rengjøringsmidler som er ment å ha en rengjørende effekt, og som brukes privat eller i yrkesmessig sammenheng. Pliktene i forordningen er rettet mot produsenter og importører av vaske- og rengjøringsmidler. Blant annet er det krav til merking av innholdsstoffer og biologisk nedbrytbarhet til de overflateaktive stoffene i vaske- og rengjøringsmidler. Forordningen skal også sikre at forbrukerne får informasjon om bestanddeler, også de med allergifremkallende egenskaper, som for eksempel parfymestoffer.

Høring i Norge

I tråd med utredningsinstruksen sender vi EU-kommisjonens forslag til forordning på høring i Norge før endelig vedtak i EU. Etter vedtak i EU skal forordningen vurderes for innlemmelse i EØS-avtalen. Forordninger som innlemmes i EØS-avtalen må gjennomføres i norsk rett.

Høringsinnspillene vil bidra til å belyse konsekvenser ved gjennomføring i norsk rett. Vi ber om kommentarer til forslaget innen 10.10.2023.

Dersom det blir vesentlige endringer i den endelige forordningen, vil vi foreta en ny høring i Norge.

Endringer av dagens regelverk

Dagens vaskemiddelforordning, forordning (EF) nr. 648/2004 om vaske- og rengjøringsmidler, er gjennomført i norsk rett ved henvisning i [produktforskriften § 2-14](#). Dersom det nye forslaget til forordning vedtas i EU og innlemmes i EØS-avtalen, vil den gjennomføres på samme måte. Henvisningen til dagens vaskemiddelforordning vil samtidig bli opphevet.

Det nye forslaget til vaskemiddelforordning styrker beskyttelse av helse og miljø ved å bringe reglene for rengjørings- og vaskemidler i tråd med den tekniske og rettslige utviklingen som har skjedd siden dagens vaskemiddelforordning trådte i kraft. Pliktene for produsenter og andre markedsaktører harmoniseres bedre mot annet regelverk, særlig når det gjelder merking av produktene. Dette styrker også beskyttelse av forbrukerne. Videre vil regelverket omfatte flere typer av produkter, ved at også vaskemidler med mikroorganismer inkluderes. Vaske- og rengjøringsmidler som selges på refillstasjoner blir nå også regulert, noe som vil styrke beskyttelse av helse og miljø for slike produkter dersom de blir vanlige på det norske markedet.

Innføringen av en plikt til å påføre vaske- og rengjøringsmidler et digitalt produktpass vil være nytt for produsenter. Det samme med mulighet for digital merking. Et digitalt produktpass vil synliggjøres på produktet med for eksempel en QR-kode som skal gi forbrukerne, tilsynsmyndigheter og andre aktører tilgang til informasjon om at produktet følger regelverket. Den tekniske løsningen for digitale produktpass (Digital Product Passport, DPP) skal være strømlinjeformet for alle

produkter med dette kravet i EU, og utarbeides under forslaget til ny økodesignforordning¹. Det tar tid å få på plass de tekniske løsningene, og blant annet derfor er det foreslått at den nye vaskemiddelforordningen ikke vil få gyldighet før 30 måneder etter vedtak i EU.

Det kan ikke utelukkes at den nye vaskemiddelforordningen også må knyttes til annet regelverk som vil støtte implementering av økodesignforordningen i norsk rett, særlig dersom denne medfører at det gis norske forskrifter om digitale produktpass.

Administrative og økonomiske konsekvenser

De positive og negative virkningene vi beskriver i dette kapitlet baserer seg på vurderingene i EUs konsekvensvurdering² for vaskemiddelforordningen. Samlet sett vurderer Miljødirektoratet at forslaget til revidert forordning er gjennomførbart, og at det ikke kommer til å medføre særlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Norge utover det som følger av EUs konsekvensutredning.

Problembeskrivelse og målsetning: Som beskrevet overfor identifiserte evalueringen til EU-kommisjonen flere svakheter ved dagens vaskemiddelforordning. Dagens forordning tar ikke høyde for nye, bærekraftige produkter og løsninger på markedet, som vaske- og rengjøringsmidler med mikroorganismer og refill-salg. Dette kan hindre fri flyt av innovative og bærekraftige produkter, samtidig som mangel på sikkerhetskrav og merking av slike produkter potensielt kan utgjøre en fare for helse og miljø. I evalueringen ble det også trukket fram at det er mye overlapp mellom merkekrav i vaskemiddelforordningen og CLP, som kan føre til uoversiktlig merking av produkter. Målsettingen med revisjonen er å ta høyde for ny utvikling på markedet, øke beskyttelsen for helse og miljø, redusere byrden for produsenter, og øke forståelsen til forbrukere ved å harmonisere og forenkle merkekravene.

Det vil være både **positive og negative konsekvenser** som følge av revisjonen av vaskemiddelforordningen. Overordnet vil revisjonen av forordningen styrke og harmonisere eksisterende kjemikalierregelverk, og gi økt beskyttelse av helse og miljø. Den samlede innstramningen av kjemikaliepolitikken i Europa forventes på lengre sikt å medføre en betydelig reduksjon i omfanget av skader som kan knyttes til kjemikaliebruk i Europa. Bedrifter som vil operere på det europeiske markedet må oppfylle de krav som vedtas i EU.

EU-kommisjonen forventer at endringene som er foreslått vil føre til flere ulike fordeler, som å redusere den administrative byrden og kostnaden for industrien, og føre til mer lettleselige etiketter for vaske- og rengjøringsmidler.

Samtidig har kommisjonen pekt på at endringene i regelverket vil kunne gi enkelte merkostnader for bedrifter som må etterleve det, for eksempel fordi produkter med mikroorganismer kommer til å falle inn under regelverket. Det er estimert at kravene for risikostyring av mikrobielle

¹ Forslag til europaparlaments- og rådsforordning om et rammeverk for krav til økodesign for å fremme bærekraftige produkter og om oppheving av direktiv 2009/125/EF

² Se utfyllende omtale av konsekvensene på EU-nivå i del 1 til 3 av *Impact assessment accompanying the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on detergents and surfactants, amending Regulation (EU) 2019/1020 and repealing Regulation (EC) No 648/2004* på [COM\(2023\)217 - Proposal for a regulation on detergents and surfactants \(europa.eu\)](#)

rengjøringsprodukter vil koste rundt 2,3 millioner kroner³ (200 000 euro) årlig per bedrift. Anslagene presenteres som maksimumsanslag, og er basert på gjennomsnittlige testkostnader og det største rapporterte antallet batcher med vaskemidler fra produsentene. På EU-nivå forventes ikke disse kostnadene å påvirke virksomhetene negativt. I tillegg anslår de at bedriftene i gjennomsnitt vil måtte bruke fire arbeidstimer hver til å gjøre seg kjent med regelverksendringene. EU forventer ikke større negative konsekvenser for små og mellomstore bedrifter enn for de større aktørene i markedet. De forventer samtidig at de administrative besparelsene til merking mv. vil komme særlig til nytte for små og mellomstore bedrifter.

På sikt vil bedriftene få fordeler av økt konkurransevne ved like konkurransevilkår gjennom et klart, forenklet og sammenhengende EU-regelverk. Klare kriterier og informasjonskrav til vaske- og rengjøringsprodukter med mikroorganismer og refill-salg vil bidra til bærekraftig utvikling, og samtidig ikke være til hinder for nyskaping. Det er forventet at endringene som er foreslått vil medføre små økonomiske konsekvensene for de berørte, og at det også kan føre til noen kostnadsbesparelser.

Nettoeffekten forventes å være positiv for mange av virksomhetene på grunn av administrative besparelser, selv om dette vil variere mellom virksomhetene avhengig av om de setter produkter med mikroorganismer på markedet eller ikke. Den største kostnadsbesparelsen er forventet av å fjerne ingrediensdatablad for farlige stoffer. Besparelsen er anslått til 80,5 millioner kroner⁴ i året (syv millioner euro) i sum for alle de berørte virksomhetene i EU.

Administrativt vil endringene føre til mindre byrde på grunn av et klarere og mer sammenhengende EU-regelverk. For myndighetene vil endringene føre til en liten økning i kostnadene knyttet til håndheving av regelverket, fordi det er forventet en økning i refillsalg og styrkede regler for markedstilsyn. Vi har ikke grunnlag for å anslå omfanget av denne kostnaden, utover å slå fast at den blir liten.

Prinsipielle spørsmål og forutsetninger for vellykket gjennomføring

Regelverksendringen reiser ikke prinsipielle spørsmål. For at gjennomføringen skal bli vellykket, må de berørte virksomhetene sette seg inn i, forstå og etterleve regelverket. Myndighetene må bistå med informasjon dersom det er nødvendig, og håndheve regelverket.

Høringsfrist

Kommentarer til forslaget sendes Miljødirektoratet innen **10.10.2023**.

Vi ber om at departementer og de enkelte organisasjonene orienterer relevante etater, underliggende forbund, medlemsbedrifter mv. om høringen.

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til: sunniva.helene.froyland@miljodir.no

³ Konvertert til norske kroner gjennomsnittlig kurs for mars, april og mai 2023 fra Norges Bank og avrundet. 1 EUR = 11,51 NOK.

⁴ Ibid.